

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok 4 koruny — hal.
 Na pol roka 2 " — "
 Na štvrt roka 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
 Majiteľ a vydavateľ :
 JAN MOLNÁR.

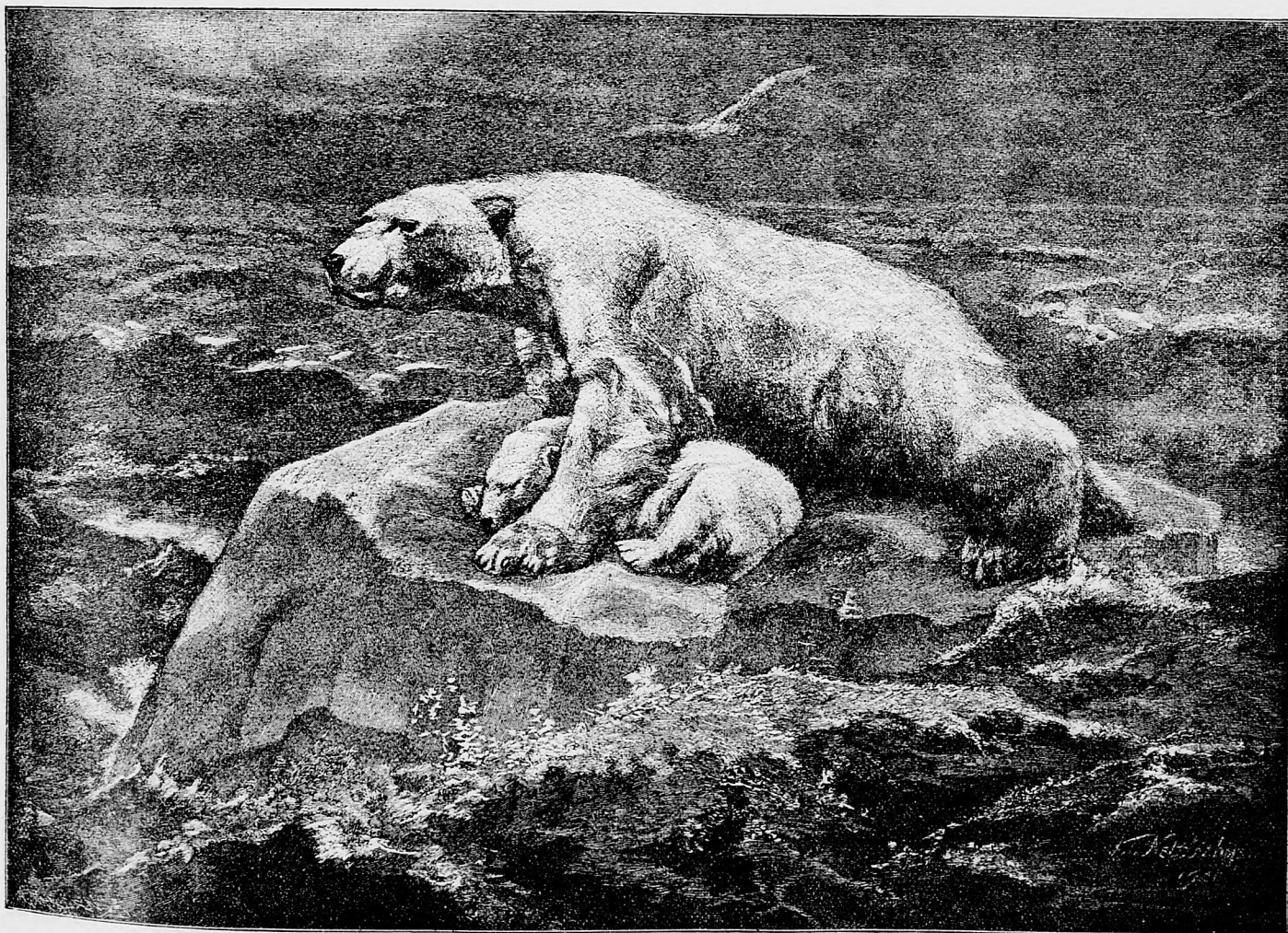
Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

O vyst'ahovní.

Strašná choroba zúrila za starých časov po Europe. Ludia ju menovali morová rana a prežehnávali sa, ako o nej slyšali. Tejto hroznej chorobe podobná je prítomne pliaga vyst'ahovania. Keď len našu vlasť povážime, to vidíme, že len u nás vyše dvestokrátisíc duší každý rok opúšťa svoju domovinu. Tá čiastka sveta za širo-

kým morom, ktorej meno je Amerika, je ako veľičinný magnét, čo príťahuje ku sebe nemilosrdne nespokojných, po bohatstve bažiacich, hrozný počet ludu totiž, ktorý by aj doma vyžiť mohol, keby v srdci jeho panovala kresťanská trepezlivosť, láska a oddanosť ku svojeti a ku vlasti. Počet vyst'ahovalcov vzrastá, bohužiaľ, z roka na rok tým viacej. V mnohých obciach na horných stranách sotva videt' chlapa do roboty súceho, robotníkov

L'adové medvede.

vôbec len veľmi ťažko dostať. Vyniesli síce zákon o vysťahovaní, týmto však len čo zlomyseľné zavádzanie a hnusné kšeftovanie židovských agentov ako-tak zamedzené bolo, vysťahovanie zastavil a ľud doma udržal ani tento zákon nemohol. I prečo? Hospodárska politika liberálnych časov, na mnohých stranách doprosta nútila ľud ku vysťahovaniu.

Liberálne vlády nazdávaly sa, že tým zadosť učinily svojej povinnosti, keď pohyb vysťahovania vzaly pod svoju administráciu. Zdalo sa, že sa chcjú starať o ľud, lenže to už bolo neskoro. Túžba po vysťahovaní zmohla sa tých najširších vrstiev ľudu. Jeden zvädzal druhého. Vysťahovalcov prevádzajúce lodné spoločnosti udržiavali kopu agentov, ktorí ľud ku vysťahovaniu nahovárali, boli mu na pomoci pri odpredávaní majetkov, zaopatrovali mu karty ku prevozu a pekne maľovanými obrazmi predstavovali mu čarokrásne kraje nového sveta. Zákon toto hriješne zvädzanie neskúseného ľudu prísne zakazuje. Čítať aj, že kde-tu takého agenta pre namlúvanie ku vysťahovaniu lapia a zatknú. Dochodia tiež aj úradné zprávy o tom, ako zle ide vysťahovalcom v tom novom svete a ako vláda Spojených Štátov prísny nariadeniami obťažuje im vystúpenie na breh. Aj o tom sa píše v listoch jednotlivých vysťahovalcov, ak ťažký osud čaká v Amerike skoro každého cudzinca, ak ťažko treha tam pracovať a ako dlho trvá, kým daktó robotu najde. Noviny tiež píšú, koľko sveta tam zahynie v baňach, vo fabrikách, po železniciach a pri iných elementárnych nehodách. Všetko toto však nenie vstave zastavil prúdy vysťahovania. Prečo? Liberálne vlády zničily ľud hmotne, dovedly ho na žobrácku palicu a toto je príčinou tej veľkej a všeobecnej túžby po vysťahovaní. I kým aj nezmenia sa hmotné pomery ľudu k lepšiemu, nebezpečná choroba vysťahovania utlačí sa nedá. Psota a bieda ľudu sú príčiny vysťahovania. V prvom rade tieto treba odstrániť a vtedy aj vysťahovanie prestane.

Ako ale mohol ľud náš hmotne tak hlboko upadnúť? Zákony z roku 1848. veď zabezpečily našemu ľudu všemožný hmotný blahobyt. Áno, toto bol cieľ týchto zákonov, lež politici, čo poznali mravy, obyčaje, krehkosti, náklonnosti spoločitého ľudu, už vtedy predvídali, že tieto radikálne reformy neprispesjú ku blahu ľudu a že čo

je v nich dobrého a osožného, to pre nepripravenosť ľudu, bystrým umom iní využítokujú ku svojmu osuhu. Magnáti, krajinská šľachta a kňazstvo zriekli sa dobrovoľne starožitných nadpráv k dobrému ľudu. Štatníci však, nasiaknutí duchom merkantilným a jednostranného kapitalizmu, zostavili zákony pre náš ľud dľa vzorov cudzozemska, bez ohľadu na to, či oni pomerom našim zodpovedia alebo nie. Zákonami o práve dedictva rozdrobili sessie gazdov. Na grunte, kde volakedy jeden gazda gazdoval, gazdujú teraz aj štyria. Ani jeden nemá nič. Ku ochrane takto zoslabených hospodárov nestarali sa o prísne zákony proti úžerníctvu. Ba liberáli vtisli sami ostrý nôž hospodárom našim do ruky zákonom zmenkovým. Zmenky (veksle) vesele podpisovali gazdovia. Podpisal ich otec, syn, zať, ba i žena. Následkom toho hospodárske majetky prišli rad-radom na hubu a pokúpili ich židia. Keby bol u nás daktó zvedavý na to, kde sa tu nabralo tolko židov, na všetky strany všetko skupujú, čo vidia, aj to povieme. Liberáli zákonom o vysťahovaní chceli to prekaziť, aby sa ľud od nás do cudzieho sveta nepúšťal, to im ale neprišlo na myseľ, aby prekazili, žeby cudzí svet v húfoch nehrnul sa ku nám. A kto je tento cudzí svet? To sú židia, čo na státisíce vyvandrojú rok po rok z Ruska a z Rumunska a ako kobilký zpúšťajú sa na zubožený ľud Uhorska. Celej biedy ľudu príčinou sú liberáli a oni sú príčinou aj toho, že náš ľud prítomne na státisíce krajinu opúšťa.

Medzi všetkými politickými stranami najviac sa starala o blaho ľudu vo všetkých jeho vrstvách kresťanská ľudová strana. Táto politická strana ako pravá matka na sneme a na vonku jednotajne bojovala a bojuje v záujme roľníkov, tak ako aj za práva malých priemyselníkov. Uhorsko je v prvom rade roľníckym štátom, najviac je totiž v ňom takých obyvateľov, čo sa s roľníctvom zapodieávajú a z toho aj žijú. Z tohoto má krajina najväčší dôchodok. Jestli roľa urodí, jestli sa dôchova dobytku vydará, nuž vtedy prácu najde mlynár, pekár, mäsiar a iní priemyselníci. Jestli roľník má groše, nuž vtedy dostane groš i krajčír, obuvník, tesár, stolár, sklepník, slovom každý priemyselník a ani jednému nepríde na myseľ, aby do Ameriky vyandroval. Jestli ale roľník nemá dôchodku, nemajú ho ani iní, nastane bieda a s tou túžba po vysťahovaní.

Roľníctvo je teda základom hmotného dobrobytu. Práve preto hovorievali volakedy s istým seba-povedomím naši gazdovia: nebojím sa, neľakám sa, orem, sejem, urodí sa. Vedeli oni dobre, že do roka len raz býva žatva a preto oni čerstvo obracali sa okolo práce; vedeli totiž z vlastnej skúsenosti, že: žitko sa len tam urodí, kade roľník s pluhom chodí. Nuž ale veru dnes môže chodiť, môže si za pluhom nohy zodrať i po kolená, sotva vyžije z pluhu a lemeša. má prázdne humno, prázdne vrecko, nuž a keď máš prázdne vrecko, omrzí ťa všetko. Nečudujme sa preto, keď jeden-druhý berie do ruky vandrovnú palicu. Kresťanská ľudová strana vždy na to naliehala, aby už i úbohý roľník kedy-tedy videl ten groš, pretože chudobný človek je hotová opica nielen doma, lež ešte viacej v cudzom svete. Nuž ale liberáli nevedeli, ba ani nechceli pomôcť roľníckemu stavu.

Jedine kresťanská ľudová strana namáhala sa odpomôcť biede hospodárov a remeselníkov, preto žiadala a žiada, aby sa na poli odanenia, mýta a obchodu slušný zreteľ bral na zanedbané záujmy hospodárstva, zvlášte malých hospodárov; preto žiadala a žiada, aby sa všetky tie zákonné poriadky porobily, ktoré spôsob slušného vyžitia a zveladenia ľudu roľníckeho zabezpečiť môžu. I ako zaujímala sa a pečuje kresťanská ľudová strana o stav roľnícky, zarovnak jej na srdci ležia aj záujmy priemyselníkov a triedy robotníckej. Slovom, kresťanská ľudová strana všemožne dá si záležať na tom, aby bieda ľudu dľa možnosti odstránená alebo aspoň ulavená bola. Stane-li sa toto s Božou pomocou, najde-li ľud svoju výživu a spokojnosť doma, prestane túžiť po cudzom svete a vtedy bude koniec vysťahovania.

Nasledovania hodný príklad.

Nedá sa tajiť, že sa všetky vrstvy spoločenské v nevídalých doposiaľ pohyboch nachodia. Príčinou týchto pohybov je všeobecná nespokojnosť s prítomným stavom.

Kto je v prvom rade povolaný pobúrené mysle nielen utísiť, lež aj príčiny všeobecnej nespokojnosti tej vykorenit? Nikto iný, ako kňazstvo. Pri vypinení tejto veľkej úlohy podporovať musí pravda kňazstvo aj svetské zákonodarstvo v duchu kresťanskom zostavené.

V minulých stoliach kňazstvo položilo základ ku kresťanskej kultúre, ku poisteniu tohoto základu len kňazstvo ohlasovalo sväté evanjelium. Nasledovne aj prítomne,

keď sa jedná o udržanie kresťanskej kultúry a toho základu, na ktorom celý spoločenský poriadok a blahobyt spočíva, kňazstvo nemôže a nesmie sa utiahnuť, zodpovedne povinnosti a povolaniu svojmu musí na verejnosť vystúpiť a ľud vyučovať. V starých časoch kňazi učili ľud hospodárstvu, oni ho učili ako má orať, siať, slovom role obrábať, lichvu dochovávať, ovocné stromy sadiť atď. Keď povážime rozličné remeslá, ku týmto tiež len kňazstvo priúčalo ľud kresťanský. Na všetky tieto dobrodenia zdá sa však ľud prítomne zabývať. Kňazstvo nepovažuje za svojich dobrodincov. Nesčíselní agenti túľajú sa po mnohých krajoch a búria ľud proti kňazstvu. Vo verejných ľudových shromaždeniach hovoria takzvaní rečníci v takom tóne o kňazstve, že sa to ani opísať nedá. V novinách — udajne pre ľud písaných — sdelujú sa ľudu v jeho materinskej reči tie najohavnejšie lže, pekelné vymysleniny proti biskupom a celému kňazstvu. Všetko toto stáva sa tým cieľom, aby vážnosť biskupov a celého kňazstva podkopaná bola. Aby v očiach ľudu potupené, zohavené a zhnusené bolo kňazstvo a aby pobalamútený ľud od pravej viery odpadnul. Je toto duševná vražda, akú nepriatelia kresťanstva, nepriatelia všetkého, čo je sväté a šlachetné, doposiaľ beztriestne páchajú proti kresťanskému ľudu. Sú to freimaureri, socialdemokrati a niektorí zaslepenci, čo sa falošne za priateľov ľudu vydávajú. Rozumie sa, že oproti týmto v každom ohľade nebezpečným pohybom kňazstvo na žiaden pád nemôže a nesmie v nečinnosti zotrvať.

Ako v týchto pobúrených časoch ku prospechu ľudu pokračovať treba, k tomu nasledovania hodný príklad dáva nám kňazstvo biskupstva košického. Dekanátski zastupitelia katolíckej Jednoty krajinskej na území biskupstva košického vydržovali v mesiaci júni valné shromaždenie. Pri tomto každý kros biskupa potvrdený dekanátsky zastupiteľ podal zprávu pri prítomnosti biskupa, aké práce a s akým úspechom vykonalo kňazstvo jeho okresu na poli spoločenskom. Prišla tu do reči každá obec, každý čítací alebo inakší spolok. Všetky dekanátske okresy vstúpily do katolíckeho ľudového spolku ako podporovatelia s 20 do 25 korunami.

Tento katolícky ľudový spolok organizuje sa po celom biskupstve košickom. Niektoré obce oznámily aj 150 členov, čo ku katolíckemu ľudovému Spolku pristúpili. Veľmi mnohí prihlásili sa aj ku spolkom čítacím a ku spolkom strelčivosti, ako aj ku bratersvám svätého Ružena.

Rozširovanie novín Jednoty «Uj Lap», ktoré len dva haliere koštujú a každý deň vychodia, považuje si každý dekanátsky zastupiteľ za svoju povinnosť. Pre každý okres splnomocnený bol jeden zastupiteľ, ktorý vzal na seba tú povinnosť, že s pozornosťou sledovať bude noviny na území biskupstva košického vychádzajúce a nakoľko by tieto pomlúvajú a lžou napádali katolícke pohyby alebo osobnosti, zakročí proti nim. Dľa skúsenosti totiž najviacej lžú a pomlúvajú noviny na vidieku vychádzajúce len preto, bo im nikto neodpovedá. Dľa zpráv dekanátskych zastupiteľov najviacej sv. misii vydržia sa v biskupstve

košickom. Aj to sdeľujú zprávy zastupiteľov, že p. biskup dr. August Fischer-Colbrie pri udeľovaní sviatosti birmovania a pri tých vizitáciách kanonických sám odobiera veriacim sľuby kresťanskej miernosti a striezlivosti.

Z ďalších zpráw dekanátskych zastupiteľov spomíname ešte nasledujúce:

Ponosovali sa daktori zastupitelia, že nemajú pre ľud slovenský poučné knižočky cieľom zakladania spolkov kresťanskej miernosti a striezlivosti. Dotyčno tohoto treba nám podotknúť, že takéto knižočky v slovenskej reči sú k dostaniu u správy Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska, Budapešť, VIII., Szentkirályi-úlica číslo 28. Tu sú k dostaniu aj vyzvanie a úpravy cieľom prihlásenia sa ku katolíckemu Spolku ľudovému a ku Krajinskej Jednote Katolíckych Spolkov. Správa Jednoty Katolíckej týmto slovenskými knižočkami na žiadosť bárs komu poslúži ochotne.

Jeden z dekanátskych zastupiteľov čilými farbami opisoval hrozné rozširovanie sa nemiernosti, totižto opilstva v jeho okrese. Kňazstvo všemožne vynakladá, k zahataniu tejto hroznej plíagy ľudu, svoje sily. Znakom toho je, že v tomto okrese tohoto roku 3481 ľudí vstúpilo do spolku striezlivosti. Valné shromaždenie zastupiteľov, vyzvalo kňazstvo celého biskupstva košického, aby zvlášte pri stoličných zasadnutiach výborových na to naliehali, žeby predpisy a nariadenia dotyčno krčiem svedomite zachovávané boli. Zo zpráw dekanátskych zastupiteľov aj to vysvitá, že podaktoré vrchnosti svetské nielen že nepodporujú zakladanie kresťanských potravných spolkov, lež chovajú sa oproti nim doprosta nepriateľsky, to ale, ako vôbec duch krčmársky, ktorý medzi ľuďom panuje, je príčinou hospodárskeho poklesku ľudu.

Dekanátsky zastupiteľ okresu Sátoraljaujhely podal zprávu o mariánskych kongregáciách. V poslednom čase bolo v jeho okrese sedem mariánskych kongregácií, teraz ich je desať. V týchto zapísané je 1000 údov. Mariánske kongregácie sú v každej obci veľmi užitečné, bo oni pripravujú pôdu ku zakladaniu a rozširovaní ostatných kresťanských spolkov.

Cieľom rozširovania spolkov striezlivosti kňazstvo okresu tokajského uzavrelo, že sami rad-radom budú sv. missie vydržiavať. Farári dekanátu Torda zas uzavreli, že ku vydržiavaniu svätých missií prispeje každý s 20 korunami.

Po prednesení zpráw biskup dr. August Fischer-Colbrie povzbudzoval dekanátskych zastupiteľov ku ďalšiemu úspešnému pokračovaniu cieľom znovu zrodenia človečenstva v duchu Pána Ježiša Krista.

Ako nasledovania hodný príklad uviedli sme toto pokračovanie biskupa košického v týchto časoch, kde zlomyseľní, bezbožní, mravne celkom upadli ľudia, nehanebne tupia a urážajú biskupov Uhorska a katolícke kňazstvo. Katolícke kňazstvo povolaniu svojmu zodpovedne zastáva a bráni ľud proti dravým vlkom. Ľud katolícky podporovať má svoje kňazstvo v každom plnení jeho povinností. Nech k vlastnému prospechu opustí dravých vlkov, nech vstupuje do Krajinskej Jednoty Kato-

líckych Spolkov Uhorska a vo všetkých snahách šlachetných ľud katolícky na vždy a všemožne podporovať bude kresťanská ľudová strana.

Mladíku, chceš byť kňazom?

«Dozaista, lenže mi to ťažko ide», odpovie mladík. Nejednemu mladíkovi až slzy tečú, že nemôže byť kňazom. Takito nech sa len modlia, nech budú trpezliví a Pán Boh im pomôže.

Milí čitatelia! Poznáte vy, alebo či ste dačo počuli o «Don Bosku»-vi? Spolok sv. Vojtecha má jednu knižku, vydal ju už pred pár rokami, má titul: «Životopis Jána Don Bosku». Tento «Don Bosku» sa postaral o takých mladíkov, ktorí bažia a žijú za stavom kňazským. Založil jeden ústav i pre našich uhorských mladíkov, v tom ústave sú Slováci, Nemci atď. V ňom sa vyučujú a pripravujú ku stavu kňazskému. Ten ústav je nie tu v našej krajine. Ale ďaleko od nás, až v Taliansku.

V Taliansku, neďaleko Ríma, blízko k sv. otcovi, rímskému to pápežovi Piusovi X. Tam ich zohrieva slnko viery a jejich srdcia horia láskou k Bohu, k blížnemu a k matke, cirkvi katolíckej.

Katolícki rodičia! Otcovia a matky! Katolícke vdovy! Máte synov? A či daktorý z nich chce byť kňazom? Poviete: «Chce byť». «Ale nám to ťažko padne dať vyučiť». Ak máte synov opustených, smutných a zarmútených jedine preto, poneváž sa nemôžu dostať do našich seminárií, dajte ich za Saleziánov. Nech budú z nich «Saleziáni».

Kto sú to tí Saleziáni? Kňazi. Potomci «Don Boska». Missionári. Kňazski učitelia a vychovávateľa. V našej uhorskej krajine ich ešte niet. Tu ešte nemajú kláštora. Ale časom i tu u nás budú. I tu v krátkom čase budú pracovať pri boku našich dobrých občanov a katolíkov našej vlasti.

A kdeže je ten ústav? V Taliansku. «Ej to je ďaleko», povie čitateľ «Krešťan»-a. Ďaleko? Nuž a tým rodičom, ktorí už tam majú svojich synov, sa nevidí byť ďaleko. Ani tým mladíkom, ktorí sú už tam, sa tiež nevidí byť ďaleko. Mladíkom je tam dobre. V listoch svojich píšú, že im je tak, ako v nebi. Tam si žijú v pokoji, v láske a v tichosti. To sú ani svätci Alojzovia.

A ich je tam teraz mnoho? Mladíkov našich je tam tridsať. Dobří, nábožní, usilovní a poslušní sú všetci. Tichí a poslušní. Predstavení ich radi majú a milujú ohnivo. Veď sú dieťky Božie, milujú sa vospolok.

Mladíci sú z peštianskej, prešporskej, nitrianskej, lipovskej, zvolenskej, ostrihomskej atď. stolice. Hodní sú to chlapeci, bystrí mladíci: Viktor Kišš, Štefan Lilik, František Murin, Koloman Csontos, František Kohányi, Ludvík Szennik, Ján Pitlik, Julius Kišš, Karol Terts, Ludvík Hudek, Michal Havaš, Rudolf Ferenczy, Ladislav Sztano, Adalbert Szucha, Ján Melišek, Karol Gaszner, Ladislav Csontha, Michal Kišš, Franc Juhász, Michal Torda, Ondrej Patak, Imrich Varga, Ján Kišš, Imrich Kranicz, Jozef Bakán, Ján Mihalec, Ján Bali, Ján Antal, Imrich Porgeth.

Drahí mladíci, pripojte sa k nim! «Ale ako sa ta dostať?» Napíšte si prosbu, posbierajte: «bizonyitványe»; zadovážte si svedoctvo od vel. pána farára svojho: «ako sa držíte mravne»; svedoctvo od lekára: «či ste zdraví» a či sa zaväzujete platiť mesačne 25 korún? List, v ktorom majú byť všetky hore spomenuté dokumentá, pošlite rekommandovane. — Adressa je táto: «A Szent István Intézet Igazgatóságának. Cavaglia. Biellese Italia». — Odpoveď vám pošlú. *Saleziani.*

Šieste valné shromaždenie katolíkov Uhorska.

Blíži sa ten deň, kde katolícke obyvateľstvo našej vlasti príležitosť bude mať osvedčiť svoje náboženské presvedčenie a v zasadnutiach krajinského valného shromaždenia aj prehovoriť o veľavážnych otázkach, ktorých rozriešenie tožobne a s radosťou očakávať má každý katolícky veriaci.

Aby ku tomuto valnému shromaždeniu tým početnejšieho obecnstva dostať sa mohlo, postaralo sa riaditeľstvo o cestovné karty za ľavnejšiu cenu u správy štátnych železníc, u spoločnosti južnej železnice a napokon u spoločnosti parolodnej dunajskej.

Účasť berúci na katolíckom valnom shromaždení následkom toho, dráhou štátnych a oderbergských železníc cestovať môžu s kartou II. triedy do Budapešte a nazpät na III. triede; s kartou III. triedy na II. triede a s kartou II. triedy na I. triede. Karty I. a II. triedy platné sú aj na rýchliky. Karty III. triedy ale len na osobné a miešané vlaky.

Na dráhe južnej železnice dostať možno cestovné karty za ľavnejšie ceny nasledujúcim spôsobom: s kartou II. triedy cestovať možno z domu do Budapešte a nazpät na III. triede a s kartou I. triedy do Budapešte a nazpät na II. triede.

Parolodná spoločnosť dunajská dovolila, že s kartami III. triedy cestovať sa môže na II. triede a s kartami II. triedy na I. triede.

Karty za ľavnejšiu cenu majú platnosť od 20. do 30. septembra. Karty cestovné len tí dostanú, čo pri kasse na železničnej, patrične parolodnej stauici ukázať sú vstave osvedčenie Jednotou katolíckych spolkov na jejich meno vystavené. Takéto osvedčenie pošle Jednota katolíckych spolkov bezodkladne s obratom pošty všetkým, čo členové poplatky, pozostávajúce z 1 koruny alebo z 5 korún dopošlú. Karty za ľavné ceny dostanú len tí, čo sa popredku prihlásia.

Tí členovia Jednoty katolíckych spolkov, čo členové poplatky svoje zaslali alebo zašlú, nech si nesfažujú oznámiť, či si žiadajú cestovné karty do Budapešte za ľavnejšie ceny.

Na krajinské valné shromaždenie katolíkov Uhorska vzťahujúce sa všemožné zprávy podáva ochotne: Krajinská Jednota Katolíckych Spolkov Uhorska, Budapest. VIII., Szentkirályi-úlica 28.

POLITICKÉ CHÝRY.

Farizejstvo luteránskeho «Týždenníka».

Balamúti luteránsky «Týždenník» ľud slovenský, keď v poslednom čísle píše nasledovne: «Ľudová strana a ľud. Asi za tri týždne trval štrajk mlynárov v Pešťbudíne. Tisíce robotníkov sa domáhalo takého niečoho, čo každý statočný človek za prirodzené uznať musí. Domáhali sa práve toho siedmeho dňa k odpočinku. No a horko-fažko si ho i vybojovali. Počas tohoto štrajku sa zvláštne chovala ľudová strana, vlastne jej časopis. — Nielen že nezastaly sa robotného ľudu, ba práve naopak, vždy posmelovaly tú druhú stránku, zamestnávateľov, majiteľov mlynov, ktorí sú skoro bez výnimky židia. Néppártisti vraj preto nechcú dopustiť, aby cirkevné majetky a majetky fideiconamisselné (sic!) boly parcellované pre ľud, lebo žeby ten majetok čoskoro prešiel do židovských rúk. A teraz zastávajú židovský veľký kapitál.

Ale jesto ešte i ďalej. Ľudová strana je vraj kresťanská, ktorá si vytklia za úlohu hajť zásady kresťanskej. Robotníci sa domáhali toho, čo zákon Boží prikazuje takto: Pomni, aby si deň sviatočný svätíl. A predeca v jej časopisoch nebolo ani slova o tom, že robotníci majú pravdu a že čo si žiadajú, to je pekné a dobré.

A táto strana sa predsa nehaňbí písať, že slovenská ľudová strana nestojí na základe kresťanskom, na tom len ona stojí. Kto jej to uverí?»

Naša odpoveď na tieto návaľy je nasledovná: Pravda je, že v Budapešti štrajkovali mlynárski robotníci. Lež aj to je pravda, že robotníkov ku tomuto štrajku povzbudili a viedli socialdemokratickí židovskí vodcovia. Preto sa tejto záležitosti tak vrele zaujíma luteránsky «Týždenník». Lož je, že ľudová strana a jej časopis posmelovaly tú druhú stránku, zamestnávateľov, majiteľov mlynov. Ľudová strana sa nemieša do štrajkov, ani k nim ľud nepovzbudzuje. Časopis ľudovej strany sa o štrajku mlynárskych robotníkov nezmienil, nepísal ani v prospech majiteľov mlynov, ani v prospech robotníkov, lebo vie, ako v Budapešti štrajky povstávajú a že aj hneď prestanú aknáhle si vodcovia a podporovatelia štrajkov naplnia vačky. Slovenská ľudová strana konečne už aj z tej príčiny nestojí na základe kresťanskom, bo účinkovanie jej nenie iné, ako samá lož.

Katolíci smie a má byť národovcom.

Vyslovil sa luteránsky «Týždenník» v poslednom čísle, že: ľudová strana nehaňbí sa písať, že slovenská ľudová strana nestojí na základe kresťanskom. «Ľudové Noviny, pokračovanie Katolíckych Novín» tiež v poslednom čísle píšu pod čiarou takto: «nuž či len slovenskí ka-

tolíci by mali byť odsúdení k tomu, že sa za národnosť svoju zastávajú nesmejú? Takto vyučuje «Kreštan» náš úbohý ľud. Ustavične vypisuje, slovenská ľudová strana nie je katolícka a verný katolík nemôže byť jej prívržencom. My inšie povieme pánom maďarským ľudákom! Žiaden katolík nesmie fahať voz beznáboženskej vlády! Žiaden katolík nesmie slúžiť vláde freimaurerskej! Môže mať maďarská ľudová strana akékoľvek ciele, — k vôli žiadnemu cieľu nesmie sa spájať s vládou, ktorá záujmy katolíckej cirkve na srdci veru nenosi. My môžeme právom hovoriť, že maďarská ľudová strana nestojí na základe katolíckom, ona Slovákov zanechala, im pri každom kroku krivdí, ani toho im dopriať nechce, čo im zákon dáva; ona prenasleduje slovenských kňazov, ona robí škandále ružomerské; ona driape, trhá, ničí Slovač, — lenže nebude to dlho trvať. Slovač sa prebúda, zradcov poznáva a pri najbližších voľbách zo Slovenska všetkých povyhadzuje».

Keď na tieto výbuchy odpovedáme, musíme to najprv, ako veľmi nápadnú vec označiť, že «Ľudové Noviny, pokračovanie Katolíckych Novín» súčasne o tom istom predmete píše, ako luteránsky «Týždenník». Dúchajú teda do jedného mecha. Za druhé nám treba spomenúť, že v celom Uhorsku nieta maďarskej ľudovej strany. Je tu politická strana ľudová kreštanská, lež táto nenosi meno maďarskej ľudovej strany a menuje sa: kreštanská ľudová strana. Dotyčno toho, že «Kreštan» vraj vypisuje, že slovenská ľudová strana nie je katolícka, držíme sa toho, čo naši nepriatelia a hovoríme aj my pánom slovenským ľudákom: žiaden katolík nesmie fahať voz beznáboženskej vlády Fejérváryho, nasledovne táto strana nemôže sa považovať za katolícku. Žiaden katolík nesmie slúžiť vláde freimaurerskej! Slovenská ľudová strana ale slúžila vláde freimaurerskej Fejérváryho, dokázala to aj tým, že v Martine Kőcsőna inštalovala za főispána, preto táto strana nemôže sa držať za katolícku. Lež aj z iných príčin nemožno držať slovenskú ľudovú stranu za katolícku. Noviny tejto strany uverejňujú ako úvodník článok pod názvom: «Svätý Štefan kráľ vlastizradca». Toto nenie po katolícky. V druhých článkoch doprosta oplzivými, potupnými výrazmi jednodajne napádajú biskupov a kňazov. To tiež nenie po katolícky. Čo týka sa účinkovania vodcov tejto stránky, o tom sa tiež nemôže povedať, že je, alebo že bolo katolícke. Hlavný vodca behá za Kristóffym a odporúča mu svoje služby. Je to po katolícky? **Celá slovenská ľudová strana hlasovala na sneme za návrh socialdemokratického vyslanca, aby štát shabal cirkevné majetky, či snáď toto bolo katolícky? K tomu jediná zbroj tejto stránky je lož.** Bo lož je, že kreštanská ľudová strana nestojí na základe katolíckom. Lož je, že ona Slovákov zanechala. Lož je, že kreštanská ľudová strana Slovákom pri každom kroku krivdí a že im ani toho dopriať nechce, čo im zákon dáva. Lož je, že kreštanská ľudová strana prenasleduje slovenských kňazov. Satanská lož je, že kreštanská ľudová strana robí škandále ružomerské. Konečne

opovrhnutia hodná lož je, že kreštanská ľudová strana šliape, trhá a ničí Slovač. Nuž stránka, čo jednodajne a tak nešeredne lže, nemôže stáť na katolíckom základe. Lenže nebude to dlho trvať. Slovač sa prebudí, pozná svojich zvodcov a zradcov a pri najbližších voľbách zo Slovenska koho povyhadzuje, to uvidíme!

Habanie.

«Ľudové Noviny, pokračovanie Katolíckych Novín» o sebe nasledovne píše: Kráľovský fiskus telegrafične dal v Skalici v tlačiarňi shabať 37. číslo «Ľudových Novín» a síce pre článok «Bráňme si život». U redaktora hladali rukopis. Teda bude to už siedma pravota «Ľudových Novín».

Rozpočet na rok 1907.

Odborné ministerstvá svoje prälimináre na budúci 1907. rok už zostavili a odoslali ministerstvu financií, kde teraz zostavia budúcoročný krajinský rozpočet. V prvej ministerskej porade po letných vakáciách pravdepodobne konečne ustália rozpočet, aby mohol byť na čas predostretý snemu. Prv sa ale obe vlády, uhorská a rakúska, musia dohodnúť so spoločnými ministerstvami ohľadom spoločných výdavkov, aby tieto obnosy mohli byť vziaté do rozpočtu. Spoločná ministerská porada, ktorá sa bude zaoberať so spoločnými výdavkami, zasadne už v najbližšom čase.

Plat okresných lekárov.

Minister vnútra gróf Andrassy uznal oprávnenosť sťažností stoličných okresných lekárov a uzavrel, že najbližšie sriadi ich dôchodky. Gróf Andrassy týmto cieľom všetkým podžupanom poslal nariadenie, v ktorom ich vyzýva, aby výkazy o dôchodkoch okresných lekárov, účinkujúcich v stolicách, behom desať dní poslali ministerstvu vnútorných záležitostí. — V poriadku je, keď okresní lekári dostanú plat, čo z neho stavu primerane vyžiť môžu, lenže potom nech sa aj svedomite starajú o úbohých chorých.

Z CUDZOZEMSKA.

53. valné shromaždenie katolíkov Nemecka.

Do mesta *Essen-Ruhr* svolali toho roku vodcovia katolíkov Nemecka valné jejich shromaždenie. Mesto to prebohaté je na rozličné fabričné podniky. Obyvatelia sú miešaného náboženstva. Robotníctvo veľmi početné neostalo bez vplyvu terajších zkazonosných zásad. Katolíci Nemecka preto svolali valné shromaždenie do tohoto mesta, aby massy ľudu získali zásadám kreštanským ku

podpore jedinkej katolíckej strany politickej na ríšskom sneme totižto «Centrum». Zakladom vážnych pojednávani celého valného shromaždenia byly sociálne otázky; heslom byly pamätné slová: «Napred na poli sociálnych reforiem». Každý rečník prizvukoval chýrne výpovedi Mallinkrodt: «Křížom, ku svetlu».

V novom štíle vystavené veľké mesto skvostne bolo ozdobené ku prijatiu katolíkov. Nielen obyvatelia katolíckeho náboženstva, lež i protestanti bez rozdielu okrášlili svoje stavania a prijali ochotne a radostne do hospody katolíckych hoslov. Predstavenstvo mesta ktorého obyvatelia sú z polovice protestanti, každému, čo účasť bral na valnom shromaždení, dalo na pamiatku krásnu knihu. Ku vydržiuvaníu valného shromaždenia vybudované bolo veľké stávanie. Toto stávanie je 80 metrov dlhé a 50 metrov široké a mohlo v ňom šediet desattisíc ľudí, výška stavania je štyriadvadsať metrov. Pri stavaní nachodily sa veľké miestnosti pre poštu, pre dobrovoľných ochrancov a pre hasičov. Vo veľkom dvore stavania 10—12 hostinských obsluhovali ľud jedením a nápojom. Vo veľkej dvorane pred stolom predsedníctva podržané bolo 250 miest pre dopisovateľov rozličných novín. Z tohoto vidno s ak veľkou pozornosťou sledovali toto valné shromaždenie nielen v celom Nemecku, lež po celej Europe. Pred hlavnou bránou budovy valného shromaždenia stála päť metrov vysoká socha Spasiteľa a svätého Alfrieda.

Predsedom valného shromaždenia bol *Gröber*, vyslanec heilbronský. Rečníci boli: dr. Einig, professor theologie; Seiler, jezuita z Vorarlbergu; Giesberts, vyslanec robotnickej politickej stránky; De Witt, sudca súdobnej stolice; gróf Fridrich Galen; rytier Králik z Viedne; Burlage, sudca oldenburgský; Landsberg, predstavený seminára; dr. Zahn, professor; Racke, obchodník; dr. Porsch, podpredseda ríšskej snemovne.

Ako zástupca svätého otca, rímskeho pápeža prítomný bol na valnom shromaždení kardinál *Vincenc Vanutelli*. Vo veľkom počte dostavili sa biskupi Nemecka. Boli tam: kardinál Fischer, arcibiskup z Kölnu; dr. Nörber, arcibiskup freiburgský; Vors, biskup osnabruckský; Willi, biskup limburgský; Bertram, biskup hildesheimský; Müller, vysvätený biskup z Kölnu; Gockel, vysvätený biskup z Paderbornu; Knecht, vysvätený biskup z Freiburgu; Ow, vysvätený biskup z Regensburgu; k tomu ešte na shromaždení bolo veľmi mnoho iných cirkevných bodnosťárov.

Z pomedzi svetských prítomní boli: Aichbichler, vyslanec; Albers, vyslanec; dr. Antoni, hlavný mešťanosta z Fuldý, pápežský komorník; gróf Arno-Zinneberg; kniežatá Franc a Ján Arenberg; barón Aretin; gróf Andland; Bachem, ríšsky vyslanec; Ballestrem, predseda nemeckého parlamentu. Členov parlamentu a iných vítečníkov svetských z Nemecka bolo na valnom shromaždení do šesttisíc ako riadnych členov. Na slávnostnom pochode vzalo účasť v prvý deň shromaždenia štyridsaťtisíc robotníkov.

Aby sme si o obrovských rozmeroch tohoto kato-

lickeho pohybu aspoň povrchne pochop utvorili, rozložíme prevedenie jeho et. čitateľom čo len na krátko v nasledujúcom čísle.

Rusko.

V sobotu dňa 25. augusta o 3. hodine popoludní spáchali revolucionári poznove hrozný attentát na ministerpredsedovi Stolypinovi. Ministerpredseda Stolypin má letník na ostrove apatekárskom v Petrohrade, kde v otáčnom čase audiencie dával. Okolo tretej hodiny dovezli sa ku letníku na koči štyria ľudia, dvaja civilisti a dvaja ako cudzí vojaci preoblečení. Zostúpili z koča a išli chytro do strážnej izby pri hlavnom v chode. Jedon z preoblečených vojakov držal v ruke čakov, v ktorom videt bolo balík. Balík razom z čakova nenadále padol na zem a v tom vybúšila bomba, ktorá zabila štyroch útočníkov a generalmajora Sanjatina. V izbe nad strážou na prvom poschodí bavila sa 15-ročná dcéra Stolypina, ktorej bomba obe nohy ranila, takže jej ich museli odrezať. Menší chlapec Stolypina je tiež ranený. Ministerpredsedovi Stolypynovi nestalo sa nič. Attentátu padlo v obet 60 ľudí. Socialdemokratickí a židovskí revolucionári vraždia krom toho ďalej policajtov a kozákov. Najnovšie olúpili v Erivane kassu ruských železníc o 148.000 rublov. No, na takéto kúsky môžu ozaj pyšní byť socialdemokrati a jejich priatelia.

Bulharsko.

Ferdinand, panovník Bulharska, od dávna ponáša sa tým plánom, aby Bulharsko od Sultána Turecka, celkom za neodvislé vyhlásil a kráľovskú korunu na hlavu si položil mohol. Vláda bulharská prítomný čas za primeraný drží ku prevedeniu tohoto plánu. Lenže toto nezávisí od samého Bulharska a musia k tomu privoliť aj veľmoci. Tieto však nemajú príčiny žiadať si, aby panovník Bulharska stal sa kráľom.

Pozvanie.

Oduševnení občania kresťanskej ľudovej strany volebného okresu héthárského vydržiuavajú

Ľudové shromaždenie v obci Cséres

(na placi pred farou) dňa 2. septembra bežiaceho roku o 3. hodinách popoludní s nasledujúcim programom:

Zahájenie shromaždenia kros predsedu. Drží: *Georg Szmracsányi*, krajinský vyslanec.

Doterajšie zápasy kresťanskej ľudovej strany. Drží: *Ludvik Toronszky*, duchovný cséresský.

Kresťanská ľudová strana a malí ľudia. Drží: *Ondrej Pevnyik*, dekan a farár berzevický.

O hlavných punktach kresťanskej ľudovej strany. Drží: *Alexander Beszkid*, duchovný lagoiský.

Záverčné slovo predsedu.

Dané v Cséresi, dňa 16. augusta 1906.

Riaditeľstvo

BESEDNICA.

Poučné rozprávky.

(Dokončenie.)

Slová lekárve docela zronily úbohého otca. Oči jeho naplnily sa slzami. Potom prešiel do susednej izby a tam klesol na pohovku. Hľadel meravo pred seba a vzdychal.

Tažký bôľ tlačil mu srdce a náramne sa naľakal od tej myšlienky, že ztratí svojho jediného synka, tento drahý poklad.

Už viac nocí bdel pri posteli nemocného chlapčeka. bol slabý a ukonaný, vyvalil sa teda na pohovku, zažmúril oči, na chvíľu usnul a zase sa prebudil. V polo sne videl pred sebou tú starú zobračku a sochu Panny Marie. Prišiel mu na um rozhovor, ktorý viedol s priateľom svojim.

— Hlúposť pomysleť na to, — mrmlal Falkóci sám pre seba.

Ale nevedel sa oslobodiť od tej myšlienky. Zdalo sa mu, že čuje slová Bezdájove.

— Eudia, ktorí všetko utratili, na takýchto svätých miestach našli nádej a potechu.

Keby snáď ta šiel? Keby sa pomodlil?

Ale nie, to nič neosoží, — pomyslel si v druhom okamihu.

Znova zažmúril oči, ale len na krátky čas. V druhej izbe chlapček sa zobudil a dusil ho krčovite kašeľ.

Falkóci skočil ako šialený a bežal k nemocnému synovi.

Keď videl zápas dieťaťa so smrťou, dal sa do plaču. Čo má robiť? Celý svoj majetok by dal tomu, kto by zachránil chlapčeka od smrti. S čím ho zachráni, keď s peniazmi nie?

Znovu sa ozvaly v ušiach jeho slová Bezdájove:

— Eudia, ktorí všetko ztratili...

Zrazu odvážil sa k voľačomu. Vzal na seba kepeň a šiel do tmavej noci. Vo svojom zúfalom postavení bežal krížom-krážom cez pole k hradskej. Nehľadel na to, že šliape bohatú úrodu, čo po nej, veď jeho syn Belko mu je drahší, ako všetko iné na svete. Myslel, že sa tam poľahčí jeho ťažkému srdcu.

Keď prišiel k starej hruške, vrhol sa na zem pred sochou, soplul ruky a prosil Bohorodičku, aby vzala pod ochranu synčoka jeho a dala mu nazpät zdravie. Dlho, veľmi dlho sa modlil. Už sa počalo briezdiť, vtáci prebudily sa zo sna a štebotaly ranniu pieseň, keď Falkóci stal a poberal sa domov.

Srdce jeho nebolo viac nespokojné, naplnila ho nádej, že preblahoslavená Panna Maria vyslyšala jeho mo-

dlitbu a od tohoto blaženého citu znovu kľaknul na kolená, složil ruky a volal:

— Je Boh! Cítim, že je Boh!

Práve vyšlo slnko a prvé jebo papršky pozlátily končiare vrchov. Vstal a spiechal domov. Voľáky vnútornajší hlas ho ustavične tešil:

— Belko neumrel! Neboj sa, žije!

Zrýchľil svoje kroky a ponáhlal sa ku kaštielu.

Vybehol hore schodmi, vkradnul sa do izby a videl, že chlapček spokojne spí, pri ňom v kresle lekár driemal.

— Chvala Bohu, on žije, — šeptal naradovaný otec.

Lekár s radosťou stískal ruku Falkóciho, hovoriac:

— Nebezpečenstvo pominulo, môžeme mať nádej.

Starý lekár som, ale takýto zázračný obrat nezbadal som ani pri jednom nemocnom.

Falkóci objal lekára a plakal od radosti, hovoriac:

— Vy ste statočný človek, lebo dôverovali ste v Bohu.

Áno, Boh je mocný, len on vie pomôcť, kde je nebezpečenstvo veľké.

Chlapček sa zobudil a s úsmevom hľadel na otca.

— Apuško, čo robí ten malý koník? — pýtal sa.

Otec hodil sa na lúžko a bozkával chlapca.

— Keď budeš celkom zdravý, potom ti ukážem koníka. Zapriahneme ho do vozíka a ty ho budeš poháňať.

Potom pokládol do postele všetky hračky Belkove.

— Apuško, sadni si ku mne a hrajme sa.

Na to prišla aj matka, sadla pri posteli a bolo radosti plný dom. Chlapec bol veselý a rodičia chválu vzdávali Bohu, že ho udržal pri živote.

★

Boly Turice. Eud hrnul sa z kostola. Nám známa zobračka tiež bola v chráme Božom. Teraz kráča k jej milej Pannenke Marii, aby ju ozdobil. Natrhala poľných kvietkov, zviazala ich do kytky a položila pri soche. Obložila ju svätými obrázkami a sviečkami, tieto zapálila, kľakla na kolená a modlila sa. Veľmi bola blažená, že tak pekne mohla ozdobiť jej drahú Pannu Mariu. Musela byť veľmi zahrúžena v modlitbe, lebo nezbadala, že na hradskej postál jedon panský kočiár. Zatriasla sa od strachu, keď zazrela pred sebou Falkóciho, tohoto pyšného veľkostatkára.

Ten ale pekne a vlúdne ju oslovil:

— Dobrá ženo, pre vás som prišiel. Dnes mojim hosťom budete. Pôjdete so mnou do môjho kaštiela, tam budete obedovať.

— Ach, prosím ponížene, ako by ja mohla ta isť. Ja biedna zobračka. Tu je moje miesto.

Falkóci však neodstúpil. Pojal starenu za ruku a posadil ju do kočiara a vskutku odviezol ju do kaštiela. Tam dali jej potom poriadny obed, začím Falkóci takto prehovoril k nej:

— Vaša Panna Maria, ktorú vy tak milujete, vyslyšala moju modlitbu, lebo synčeka môjho zadržala pri živote. Pozrite, tu je on, bol na úmor, lekár sám povedal, že mu nevie pomôcť a hľa Panna Maria mu pomohla. Vy ste ma priviedla k tomu, aby som sa obrátil ku nej. Ja

povďačný chcem byť vám, preto od dneška u mňa budete mať opateru. Tu budete bývať a kedy sa vám bude chcieť, môžete ísť k vašej Pannike Marii. Ja tiež preukážem úctu moju ku nej, onedlho dám vystaviť na tom mieste jednu kaplnku, ozdobím ju oltárikom Preblahoslavenej Panny a každý rok na ten deň, keď synček môj vyzdravel, dám v nej slúžiť svätú omšu.

— Boh požehná vás za to, — povedala starena. — Aká som blažená, že sa toho dožijem.

Falkóci splnil sľub. Kaplnka stojí a povzbudzuje pocestných k úcte oproti Bohorodičke. Falkóciho často vidno kľačať v nej a modliť sa skrúšene. Odtedy premenil sa a zostal horlivým katolíkom.

Stara žobráčka žila ešte asi päť rokov. Keď umrela, Falkóci dal ju pochovať vedľa kaplnky.

*

Milý čitateľu, veľa sa učíme z utešenej rozprávky tejto. Boh navštívi tých, ktorí pochybujú vo viere a napomenie ich, aby sa napravili a obrátili k nemu o pomoc. Robí zázraky, aby ukázal všemohúcnosť svoju. Vzývajte Boha, lebo on je mocný, dobrotivý, lebo od neho pochodí všetko dobré. Budiž pozdravené sväté meno Jeho!

Fatranský.

CHÝRNIK.

Kráľ v Budapešti. Z Viedne oznamujú, že jeho veľičenstvo kráľ, jestli mu zdravie dovoľí, dňa 20. septembra chce sa presťahovať do Gedelova, kde ostane až po zahájenie delegácií, potom ale presťahuje sa do budínskeho zámku. Hlavný dvormajsterský úrad už dostal úpravy, aby zostavil program pobytu dvora v Budapešti. Za tento čas bude v budínskom zámku šesť veľkých dvorných obedov, krom toho jeden bál pri dvore a jeden veľký dvorný bál.

Barón Edmund Krieghammer, bývalý minister spoločných vojanských záležitostí počas jeho zdržovania sa v Ischli ranený bol na nohe pri polovačke. 74-ročný stariec následkom tejto rany dlhší čas chorľavel, až konečne tieto dni zomrel. Na pohrabe prítomný bol aj jeho veľičenstvo kráľ.

Benedik Csaplár †. Sdelili sme, že tohoto veľičenstva slúženého člena rádu Piaristov robotník Jozef Jung, ako sa 85-ročný stariec neďaleko kláštora prechádzal, bez všetkej príčiny, teda len zo zlosti, po hlave uderil. Úbohý stariec následkom tohoto útoku zomrel a pochovaný bol predošlej nedele. Útočník Jozef Jung, po útoku policajní predstavený vyhovárať sa najprv, že bol opitý a nevedel, čo urobil. Ako sa mu ale jeho zločin svedkami dokázal,

priznal sa, že z nenávisťi uderil starého kňaza. Za zločin svoj musí útočník odpovedať prítomne pred súdom. Pred súd patria ale v prvom rade tí socialdemokratickí zvodcovia, čo v jejich zasadnutiach nevedia iného, ako búriť ľud proti kňazom. Vychovávajú oni doprosta kňazovrahov. Robotníctvo a ľud vôbec s opovržením odvrátil sa má od takých patrónov, čo vraždu ohlasujú a ku nej povzbudzujú.

Posviacka zástavy baňsko-bystrického kresť. robotníckeho spolku bola dňa 20. augusta vydržiavaná. Zástavu posvätil osvietený pán biskup Wolfgang Radnay, ktorý pri tejto príležitosti krásnu, príhodnú reč povedal. Krstnou matkou zástavy bola urodzená pani veľkomožná Herritzová, ktorá od sto — všetky vrstvy zastupujúcich — družíc bola sprevádzaná. Čarokrásny bol pochod 500 spolkových údov s banderiumom. Zástavné klince zabil osvietený pán biskup, zvolenský nadžupan a mnohí iní dobrí, vysokovážení priatelia ľudu. Slávnosť sa so skvelou zápravou skončila.

Vdova po cárovi Maximilianovi. Z Brüsselu sdeľujú: Známe je, že kráľovna Šarlotta, vdova po cisárovi Mexika Maximilianovi, zošalela, keď jej manžela v Kvetretare povstanci popravili. Nešťastnú ženu vtedy zaviezli do Bonchotu neďaleko Brüsselu, kde kráľovna už skoro 40 rokov žije. Jej starší brat, belgický kráľ Leopold vydal rozkaz, aby čo najstarostlivejšie opatrovali nešťastnú cisárovnu; jej švagrína ale, belgická kráľovna Henrietta, kým žila, každý deň ju navštívila. Vdova po Maximilianovi minulé dni navštívila svojho brata a za dlhší čas ostala u neho. Kráľ s radosťou videl, že stav jeho sestry sa zlepšil a že Šarlotta za celý čas, kým uňho bola vyprávala rozumne. Po choromyselnosti, ktorá za viac desaťročí zatičila rozum nešťastnej ženy, niet už ani stopy, ba i v telesnom zdravotnom ohľade je jej stav uspokojujúci. Jestli prežije kráľ Leopolda, ktorý je od nej o päť rokov starší, značný majetok Šarloty dedí budú dcéry kráľa a deti flandrijského grófa. Vdova je teraz 61-ročná.

Nešťastie egyptského kniežata. Bratranca egyptského vicekráľa, knieža Mohameda Ibrahima neďaleko mestečka Bernay vo Francúzsku stihla smrteľná nehoda. Knieža sa viezol na automobile, v tom ale vrazil do jedného rušňa a síce s takou silou, že sa automobil na kusy roztrieškal a aj rušeň sa natoľko pokazil, že museli iný rušeň pripäť. Vodič automobila naskutku zomrel a knieža Mohamed Ibrahim zlomil si nohu a prebil si hlavu. Zaviezli ho do nemocnice, aby ho operovali, ale už mu nebolo pomoci, onedlho aj on zomrel. Knieža letoval so svojou rodinou v Deauville, kde vzal do prenájmu najkrajšiu villu. Bol šesť rokov ženatý a má dvojce detí. Mal veľmi rád rozličné športy a na automobile viackrát robil väčšie výlety. Knieža bol veľmi bohatý, aj v Paríži má dva paláce.

Do mora spadol tlumočník. Z Liverpoolu oznamujú, že sem došla loď «Benshaw» na Stredozemnom mori oratovala jedného človeka. Zachránený človek je Pavel Seidler, maďarský tlumočník na vystahovaleckej lodi «Kárpátia», ktorá prináležala spoločnosti Cunard,

Seidler hovoril, že neďaleko Genuy spadol z lode «Kárpátia», celú noc plával a až ráno vyslobodila ho loď «Benshav». Teraz odcestuje do Ameriky na inej lodi a potom sa vráti na «Kárpátiu».

Chýry zo Spiša. V Markušovciach dňa 5. aug. mal svoju prvú omšu svätú novovysvätený spišský kňaz Ján Ruszinák, ktorý svoje bohoslovecké štúdia vo Viedni skončil. Jeho rukovodičom bol miestny pán farár Julius Kern. Kázeň mal Jozef Kozsár, professor na spišskom semeništi. — Vo Švedléri bol dňa 6. augusta oheň, ktorému 5 domov a k tým patriace bočné staviská padly v obef. — Od 11. do 16. augusta bol veľmi teplý a jasný čas, 16. popoludní a 17. bola veľká búrka a veľký dážď. — V Poprade železničný konduktor Jozef Bukocsán tak nešťastlivo skočil z jedného jachajúceho vozňa, že pod kolesá prišiel, ktoré ho až do nepoznania rozmliaždily. — V Nižnom Šmeksi bolo do 13. augusta 698 osôb, v belanskom Barlangligete bolo do 5. augusta 2434 osôb, v Šmeksi bolo do 12. augusta 2870, v Tátralomnici bolo do 13. augusta 969 a v Tátraszélaku bolo do 8. augusta 1098 kúpeľných hostí. — Spišský biskup dr. Alexander Párvy 300 korún daroval pohorelcom obce Richnó. — V Kežmarku slúžka Angela Hanyula svoje dieťa, ktoré na hriešny spôsob porodila, zadusila. Bezbožnú smilnicu a vražednicu už zatkli. — V Starej Vsi dňa 17. augusta udrhel hrom do veže a jedneho chlapca, ktorý práve vtedy zvonil, veľmi oparilo, ale nie nebezpečne, druhému chlapcovi, ktorý tiež tam bol, sa nič nestalo.

Obrovské zemetrasenie v Južnej Amerike. Z Valparaisa oznamujú, že počet mŕtvých činí asi tristotisíc. Hmotnú škodu ešte nemožno ustáliť. Všetky verejné budovy ležia v rumoch, vodovod je spustošený, školy, divadlá sa tiež srútily. Najmenšiu škodu utrpely banky, nemecká a anglická kolonia. V prístave zemetrasenie nenarobilo veľa škody. Oproti tomu ale na okolí Valparaisa všetky obce sú spustošené. Roztratené obyvateľstvo sa už uspokojilo a vracia sa do mesta. Banky sú opäť otvorené, ačkoľvek predbežne len za krátky čas. Do prístavu deň po deň prichádzajú lode, ktoré dovážajú vojsko a potravu. Oheň dňa 20. augusta udusili, no ešte v ten deň popoludní oheň znova vypukol, ktorý len pomocou dynamitu vedeli lokalizovať. Tieto dni pocítili novšie zemetrasenie. Počas prvého zemetrasenia zomrel aj vodca liberálov Samuel Silva.

Požiar. Z Čachtíc oznamujú, že v piatok dňa 24-ho augusta v noci po 2. hodine bol tam oheň. Zhorel jeden dom a jedna stodola, zväčša s nevymlátaným zbožím a krmou. Príčina neznáma.

Mozolné groše vystahovalcov. Keď sa našinci odhodlajú k vystahovaniu za široké more, neurobia to z iných príčin len preto, lebo ufajú, že si v ďalekej cudzine viac vyrobia, viac zgazdujú a potom o istý čas budú sa môcť v lepšom hmotnom stave vrátiť späť do milej svojej otčiny. Preto pracujú neunavne, sporive žijú, aby si čím viac usporiť mohli. Ale neraz stihajú ich veľké nehody, neraz bývajú zmarené ich nádeje. Jedna deva, pochádzajúca z Trenč. Bánoviec minulého dňa písala svojim rodičom list a v ňom sdělila smutný chýr. Píše, že americký bankár Standler hmotne padol a na to hneď ušiel, zanechajúc vyše 4 milióny dollárov dlžôb. V banke tohoto bankára ukladali mnohí vystahovalci svoje mozolne zarobené groše. Úbohí ľudia žili v tej nádeji, že si usporia čoskoro toľko, aby si v starej svojej vlasti zanechaný majetok od dlžôb oslobodili. Tieto ich nádeje sú na dlhý čas zmarené. Možno si predstaviť, jak ukrutne účinkoval na úbohých vystahovalcov chýr o páde bankára Standlera. Dve ženské zblázneli, viac ľudí spáchalo samovraždu. Bankár ale, ktorý toľko ľudí spravil nešťastlivými, ušiel a zaiste nie s prázdny m vačkom. O seba sa on postaral, jako to robia kšeftári, ktorí majú len sobecké ciele a ktorí lákajú ľudí k sebe len preto, aby ich vo svojom záujme využiť mohli.

Oheň v divadle. Z Teplice (Česko) oznamujú, že v *Kostenblatte* v tamojšom divadle udalo sa nešťastie. Počas prednášky chytily sa šaty jedného djevcáta. Na krik dievcáta povstal obrovský pánik a obecnosť hrnulo sa k dverom. Vo veľkom stisku asi 150 ľudí bolo ranené a z týchto viacerí utrpeli aj ťažšie úrazy. Zaviedli vyšetrovanie.

Smrteľné nešťastie. V Rákospalote neďaleko železničnej stanice jeden rušeň odrazil voz gazdu Ondreja Takácsa, na ktorom sedel gazda s nádenničkou Katarínou Culyás. Srážka bola tak silná, že voz sa dolámal, gazda a nádennička ale vypadli z voza. Katarína Gulyás spadla na hlavu tak nešťastne, že naskutku zomrela, Ondrej Takács ale utrpel len ľahšie rany. Polícia zaviedla vyšetrovanie a ustálila, že rampy pri železničnom priechode neboly spustené a toto bolo príčinou nešťastia.

Neznámy mŕtvý. Dňa 24. augusta večer pri krajinskom dome v Budapešti vytiahli z Dunaja mŕtvolu neznámeho človeka. Nešťastník patrila pravdepodobne ku robotnickej triede. Mŕtvolu zaviezli do pitvacieho ústavu.

Zastrelený pytlák. V Kapošväre horár Ambro Vilányi a hájnik Franc Varga stretli sa v hore s pytlákom Michalom Kovácsom, ktorý na nich strelil. Oba odpovedali tiež výstrelom a pytláka zastrelili.

Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičku už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpráva všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33 1/2, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne plati, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4 1/2 % tové požičky bez všetkého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Ku cieľom parcellovania povoluje ústav do 2/3 ceny veľmi pohodlné požičky. Zvláštné vysvetlenia podávame zdarma.

Dobrodružstvo rakúskeho ministerpredsedu. Barón Vladimír Beck, rakúsky ministerpredseda bol u svojej matky v kaštieli Pleuma, neďaleho obce Sachsenfeld. V Sachsenfelde v kaštieli grófov Salmov neznámi zloději nedávno spáchali odvážlivé vlámanie, čo nahnalo mnoho strachu celému obyvateľstvu a letujúcemu obecenstvu. V tom dome, v ktorom je žandarmeria, bývajú aj dve mladé dámy. Dámy boli minulé dni večer u grófov Salmov. Dlhú dobu sa diškurovaly a za celý čas nevyprávaly o inom, len o vlámaní, potom ale šly domov a si ľahly. Sotva si ale ľahly do postele, keď počuly dupot koní a bliženie sa koča. Konečne koč došiel pred dom a kone postály. Dámy so strachom čakaly, že čo sa bude robiť. Z koča sosadli dvaja mužskí. Jedon šiel ku izbe, v ktorej bývaly dámy a zaklopal na dvere. Dámy sa spýtaly mužských koho hľadajú:

— Žandárov hľadáme! — znela odpoveď.

Jedna dáma na to povedala cudzincom, že ktoré sú dvere žandárov, potom ale priskočila ku oknu a s celou silou začala kričať:

— Pomoc! Zbojníci! Vlamsi!

Žandári na krik vybehli a aj zo susedného domu prišli ľudia s lampášmi a so zbraňou. Dvomi mužských chytili a doviedli ich do izby žandárov, aby ich vypočuli. Jedon z mužských bol ministerpredseda barón Beck, druhý ale jeho sluha. Ministerpredseda chcel odcestovať do Viedne, pretože počul o sachsenfeldskom vlámaní, chcel upozorniť žandárov na kaštieľ svojej matky, aby dávali naň prísny pozor. Samo sebou rozumie sa, že žandári ministerpredsedu hneď pustili na slobodu.

Útok na jedného farára. Farár v Biatorbágyi Franc Neumayer dňa 22. augusta v nočných hodinách z obce Bia, kde bol u hlavného slúžneho na návšteve, viezol sa na koči domov. Keď koč došiel pod železničný most, ktosi z krikov pri ceste strelil na farára a na ľavej slucke ho ranil. Útočníka stopujú.

Mrtvola na koľajniciach. V Rákospalote pri železničnej stanici dňa 22. augusta ráno našli na koľajniciach mrtvolu jedného asi 30—35-ročného človeka. Na hlave mal veľkú ranu. Nešťastníka pravdepodobne srazil vlak. Mrtvolu zaviezli do pitvacieho ústavu.

HOSPODÁRSTVO.

Nepriatelia strukových rastlín.

Keď o nepriateľoch strukových rastlín rozprávame, všeobecne na tie mušky myslíme, ktoré v komorách a v sýpkach s tým robia škodu, že vnútrajšok zrna zožerú a len šupinu nechajú z neho. Najškodnejší je medzi nimi ten chrobáček, ktorý zbožie hubí. Tohto pozná každý

hospodár. Beda tej sýpke, v ktorej sa rozmnožil. A akú škodu on robí, tak nepríjemné sú aj tie mušky, ktoré strukovinu hubia. Najznámejšia je, ktorá sa zdrúže v hrachu a v bôbe. Kým kľukoroh (pilús) už v sýpke nachodí sa zbožie žerie, hrachová muška na zelený struk nakluje vajíčka, z ktorých za pár dní vyľahnu sa malinký červíci. Tito prevrtávajú struk a dostanú sa do hrachu, kde aj dospejú. Kde je počasie teplé, tam muška už na poli, teda keď je hrach ešte na koreni, dospeje, u nás obyčajne po oberaní, teda v komore alebo na sýpke. Mušky na jar vychodia z hrachu. Ponevác hrach zavčas sadíme a či sejeme, obyčajne so zrnom aj muška príde do zeme, odkiaľ vyjdú, v máji sa pári, po čom samica — ako som to spomenul, — na zelený strúčik nanosi vajíčka.

Ku hrachovej muške podobá sa šušovičná, lenže je voľačo menšia, ale práve taký život vedie, ako aj tá. Aj v robení škody sú rovnaké. Aj tieto v zrne prezimujú, na jar pária sa a nesú vajíčka.

Bôbovú muchu tiež zná každý hospodár. Kazí ona rozličné zrná. Menšie zrná, ktoré nie sú súce na zimovanie, v jaseňi zanechá a presťahuje sa do väčších, kde je dostatočnej potravu. Tiež na jar sa rozlietajú, nosia vajíčka a robia škodu ich potomci.

Nepriateľov strukovín už známe, teraz prehovorme pár slov, ako sa brániť proti nim. Kto sá brániť chce proti škodlivej chrobači, znať musí jej život, a dľa toho upotrebiť obranné prostriedky a to v tom čase, keď sa najľahšie dostane k chrobači. Ku kántreniu výš spomenutých mušiek najúspešnejšia látka je uhličný sulfid. Zrno, ktoré vysadiť alebo vysiať chceme už vo februári vysypeme do vreca a držíme ho v dobre kúrenej miestnosti. V marci zrno desinficujeme, k čomu potrebujeme jeden dobrý sud, rátajúc na hekto pol decilitra uhličného sulfidu, sud do dvoch tretín naplníme zrnom a naň položíme tanier so sulfidom. Potom sud založíme dnom, na ktoré položíme ťažký kameň a do okola obmažeme ho blatom, aby škárky nebolo. A aby chrobač zo zrna nevyletela, najradnejšie bude, keď ho s vrecom vložíme do suda. Ponevác sulfid je otrava, ktorá od ohňa exploduje, neslobodno blízko neho fajčiť, desinficovanie ale konajme vonku; pretože sulfid v teple účinkuje dobre, jak možno držíme sud v takej miestnosti, ktorú kúriť možno, ale v ktorej ľudia a zvieratá sa nezdrúžu. Zrno za 24 hodín nechajme v sude, po čom sud vonku odokryjeme a zrno na plachtu vysypeme. Asi o poldruhej hodiny bude zrno čisté a necítiť na ňom sulfid. V takomto zrne nenie viac múch a sulfid mu neškodí.

Hospodári aj inakšie vedia sa brániť proti plige tejto, menovite, zrno do vody vysypú a to, ktoré pláva na vode soberú, držiať ho za červivé. Lenže táto obrana nestojí veľa, lebo dosvedčené je, že aj muchovité zrno padne pod vodu.

Menšiu zásobu strukoviny aj tak obránime od múch, keď zrno do kysničky — ktorej vrchnák sňať možno — vysypeme, naň slamy natrúsime, s vrchnákom zakryjeme a kysnicu do teplej miestnosti uložíme. Mušky v teple do slamy sa uhniesda, túto po dvoch dňoch s čistou vyčaru-

jeme a starú spálime. Pri tejto práci zrno za každým poprevracajme. Pár razy to opakujúc, zrno od múch očistíme. Rozumie sa ale, že prácu túto ešte vo februári musíme odbaviť.

Sú v našej vlasti aj také kraje, v ktorých muchy zrno nenapádajú, ako na pr. vo Spiši. Odtiaľ dajme si doniesť zrno na siatie. Obrana jedného hospodára ale nič nestojí. Obrana táto je len vtedy úspešná, keď všetci hospodári dajú sa do nej. *Gazda.*

DOPISY.

Z Ružomberka.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Krešťane».

Zalár sa už pomaly prázdní. Pána Šrobára, lekára už pustili na slobodu. Dôst. pánu Tomkuljakovi, pucovskému farárovi sme veľmi povďační, že tie naše ružomerské neporiadky v «Krešťane» vysvetlil. Lebo o nás veľmi zlé chýry a dopisy púšťajú do «Týždenníka» a do «Ludových Novín». Nenie to všetko pravda, čo o nás po tých novinkách rozširujú. Bolo už na čase ct. obecnstvu tie veci vysvetliť.

Národovci ďalej pracujú. Teraz už len o Ríme a o svätom otcovi hovoria. Predtým nadávali pánu biskupovi, kaplánom a teraz sa už utiekajú k pápežovi. Poslali pána Rátha, advokáta z Oravy do Rímu. Zvedaví sme, čo tam vykoná? Či uvidí svätého otca? Či ho pripustia na výsluch? Či pred ním dvere otvoria? Kolko tisíc chodí do Rímu a neuvidí svätého otca. Potom vám pán redaktor odpíšem — ak prijmete moje riadky — že čo vykonal pán Ráth v Ríme. Ak nič nevykoná, tak po tých luteránskych novinách budú potom sv. otca napádať. Lebo tí bez ublíženia, urazenia a bez napádania cirkevných vrchností ani písať nevedia.

Naši nepriatelia sa už trochu najedli pripálených škvariek napádania vrchností cirkevných. Teraz počínajú napádať vrchnosti svetské, štátne. A tu ich chytia, tu im dajú na prsty. Naučia ich, že kolko hodín odbilo.

Ludáci sú veľmi tichí ľudia. Spokojní a pokoj milujúci. Ale národovci sú nespokojní. Tí vždy nepokoj robia. Slovákmí sú tak, ako aj my ľudáci, lenže «za tú našu slovenčinku» sa ani modliť nechcejú a nábožnosť opúšťajú. Poniektorí ale sa už bijú v srdcia a uznávajú svoje chyby. Zchýbili sme, zvinili sme, dali sme sa previesť cez lavičku, no ale sme obišli, no ale nám dali, ale nám klepli na zuby... tak si pošepkávajú. Najkrajšie je ale, keď povedia: Už sa nedáme pánom národníarom za nos

vodiť, lebo tí bojujú len «za tú našu slovenčinku» a nie za Krista, za vieru katolícku a za cirkev. A darmo, my sme katolíci, nekatolíkom sa nedáme! Nepoddáme sa im nikdy! My chceme i naďalej byť opravdovými katolíkmi a verní synovia našej cirkve. *Katolík.*

Veľká Slatina.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krešťane».

Zlatá omša. Zriedkavá a veľmi pamätná slávnosť sa odbavovala dňa 21. augusta vo Veľkej Slatine (zvolenská stolica), kde Štefan Čutkay, dekan-farár slávil 50-ročnú pamiatku, jubiläum svojho kňazského stavu. Na tejto krásnej slávnosti boli prítomní nielen veriaci a okresní kňazi, ale aj jubilantovi pokrevní a mnohí jeho ctitelia. Veľmi pekuú kázeň držal velp. Martin Matuskovich, kanonik-dekan zvolenský, ktorý — keď pripomenul ctihodnú minulosť jubilantovu — dojímavé dokázal, že jak veľkej úcty je hoden jeden katolícky kňaz.

Nech ho Pán Boh živí!

Imrich Csutkay, brat jubilantov.

Černová (lipt. stol.).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krešťane».

Umienili sme si, že u nás v Černovej postavíme kostol ku sláve Božej a ku cti preblahoslavenej Panny Marie, akožto Kráľovnej sv. Ruženca. Čo sme sami neočakávali pre našu chudobu, s Božou pomocou a milosrdných ľudí vystavili sme ten chrám Boží a stojí nás 67.000 korún. Teraz ale už nevládzeme ďalej, preto sa účtíve a v najsvätejšom mene Pána dôverne obraciame ku veľkodušným dobrodincom a verným ctiteľom preblahoslavenej Panny Marie, aby nám ku postaveniu oltára Kráľovnej svätého Ruženca s láskavými milodarmi podľa možnosti prispeli ráčili. Za všetkých dobrodincom našich hneď po vysviacke nášho kostola slúžiť sa bude svätá omša, aby Boh všemohúci požehnal ich v tomto živote a dal im po smrti kráľovstvo nebeské. Láskavé milodary prosím poslať na správu kostola v Černovej (liptovská stolica). Za veľkodušné milodary poďakujeme sa verejne v «Krešťane».

Za to obraciam sa ku vám, milí bratia a sestry, s touto prosbou, lebo viem že nikoho, kto klope na dvere vašich príbytkov, žiadajúc vás o podporu ku zvelebeniu mena Božieho, neoslýšite, ale podľa vašej možnosti vždy ochotne prinášate svoje obete.

Žehnaj vás Boh!

Ján Juszko.

Slovenská ľudová strana nestojí na stanovisku katolíckom, verný katolík nemôže súhlasíť s touto stranou!

Osvedčenie.

Z príležitosti zlostného napadnutia všeobecne vysoko váženého grófa *Ferdinanda Zichyho* kroz *Ludové Noviny* v článku «Néppárt v práci»: **vyslovujeme zlomyseľnému redaktorovi tých novín naše úplné opovrzenie.** Jeho Excellenciu grófa *Ferdinanda Zichyho* ale ubezpečujeme o našej vrelej úcte a nezvratnej oddanosti a ďakujeme mu za jeho kresťanské a spravodlivé zmýšľanie, akým nás úbohých Slovákov pri každej príležitosti vyznačoval. Pozehňaj ho Boh aj jeho slávnu familiu.

V Chlebniciach, dňa 20. augusta 1906.

Chlebníckí veriaci i s jejích farárom.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kreštan-a»!

Vezmi a čítaj.!

Čo mám vziať a čo čítať?

Nášho milého a všade obľúbeného «Kreštana», časopis to politický, nie vládný, ale kresťansko-katolíckej ľudovej strany, ktorej vodcom je starý gróf Ferdinand Zichy, opravdový katolík nielen dľa mena, lež aj podľa srdca a celého života svojho. Nech ho Boh živí!

Na vidieku ťažko vyčakávajú ten deň, keď už majú do rúk dostať «Kreštana». Nepriatelia ľudovej strany ale sa tomu veľmi netešia, lebo «Kreštan» tuho bojuje proti tým, ktorí len zatunašuslovenčinkujú, moc hovoria a nič neurobia, vysoko sa driapu a nič nevyškriabu, vysoko lietajú a hlboko dolu padajú.

Nepriatelia kresťanskej ľudovej strany svoje myšlienky rozširujú skrze noviny, tak i my, bojovníci našej ľudovej strany, by sme si tiež mali vziať za povinnosť rozširovanie «Kreštana». veď on *jedinký* nás vedie po pravej kresťanskej ceste, po tých ohnivých politických vrškoch a dolinách.

Krešťanská ľudová strana má na sneme 32 ablegátov a to čisto katolíkov. K takej čisto-katolíckej strane by sa mali pridružiť všetci katolícki Slováci. Nenie dosť katolíkom sa preukázať len v kostole, doma, v meste, v dedine, na processiach, po odpustoch, s pozdravením: «Pochválen Pán Ježiš Kristus — až na veky vekov, Amen», ale povinní sme svoje katolíctvo preukázať i tam na poli političnom, kde mnoho ráz sa pretriasajú otázky, týkajúce sa nášho katolíckeho náboženstva, našej drahej viery a cirkve katolíckej. Pri ruke nám je ľudová strana s jej ablegátmi, ktorí sú všetci čisto-katolícki a to už dobre vyprobovaní. Tejto strany sa majú pridržať všetci katolícki Slováci, slovenskí obyvatelia Uhorska, slovenskí občania našej drahej vlasti.

Krešťanská ľudová strana svojich miláčkov nenecháva v nevedomosti a zaostalosti, ale ich upovedomí o svojej práci, o svojom účinkovaní, o svojom položení vo svojom vlastnom — nie vládnom — časopise «Kreštan»-e, ktorý teraz v твоjich rukách mozolných držíš a čítaš.

Čítaš? Dobre, len čítaj i na budúce. Rozjímaj o tom, čo prečítaš v ňom. Poučuj z neho i druhých. Máš mnoho známych, ktorí politizujú a nič múdreho nevykujú. S tými sa rád porozprávaj, čo by boli neviem ako obarení liberáli alebo zatunašuslovenčinkári, lenže zo svojho nepopust a k vôli ním neodstúp. Vadíť sa nemusíš s nimi. Ani ich prezývať. Len im do očí povedz pravdu tak, ako náš «Kreštan». Ak ich presvedčíš hneď, dobre bude! Ak ale nie — neboj sa — pomaly budú rozmýšľať o твоjich rečiach, budú ustavične myslieť a jak by ťa obchádzali, to bude pre teba vyznačenie. Istý môžeš byť, že sa už zobudzajú.

«Kreštana» požičaj. Ak ťa prosia oň, daj im ho. Ak ťa nepýtajú, zanes im ho, veď ťa hádam nevyhodia. Lebo prichádzaš k ním ako priateľ a nie ako nepriateľ.

«Kreštana» prečítaj i druhým. Vysvetli im ho, aby vedeli, že ako sa veci majú. A ponevác ty, milý čitateľu týchto riadkov, nemáš vždy čas pri nich sedieť, povedz im, popros ich, že aby si predplatili na «Kreštana». Dvaja alebo traja štyria spolu dovedna na jedného «Kreštana». Ponúkni sa im sám, že im to ty všetko vykonáš, i napíšeš i odošleš. Lebo mnohí by radi čítali «Kreštana», ale neslychali ešte nič o ňom; mnohí by i predplatili, ale nevedia, že kde to majú adresovať. koľko majú poslať a ako napísať. Netreba mnoho a po panský písať! Jednoducho: Prosím na rok, na pol roka, na štvrt roka «Kreštana», a síce na moje meno, ako na príklad: Jozef Vysoký, Veľké Topolčany, odkiaľ pochádzam aj *Ja.*

Rozmary a žarty.

Vojanský list.

Písal domov Janko z vojančiny a písal nasledovne: «Drahí rodičia! Pekne ďakujem za tie klobásky. Ja som sa veľmi tešil tým klobáskam. Veľmi mi chutnaly tie klobásky. Aj Jurkovi som dal z tých klobásiek. On ešte nikdy nejedol také dobré klobásky. Ale nezecte všetky tie klobásky, aby keď k novému roku domov prídem, našiel som ešte z tých klobásiek. V tej nádeji, že mi zase pošlete tých klobásiek, som váš dobrý syn Janko».

Prívetivosť.

Oklamal statkára istý židák. Na druhý raz zase prišiel k nemu a odporúčal mu jeho služby. Ako ho statkár zazrel nahnevaný skríkol naň:

«Očúvajte, ja vám veľ nehovorím, že ste vy zbojník, lotor a človek, čo ľudí klame, ale vám to ešte da-kedy poviem».

Otázky, ale i odpovede.

Cheeš poslať milodar na milostivý kostol levočský? Napíš adresu: *A róm. kath. Plébánia Hivatalnak. Löcse. Szepes megye.* — Pošli toľko, koľko môžeš. Pošli vtedy, kedy máš.

Cheeš vstúpiť do ingolštadtského Omšového spolku?

Piš na adresu: *Redakcia Kráľovnej Svätého Ruženca. Jablonka. Árva megye.* — Pritom pošli 4 koruny a 54 halierov s tým doložením, že zároveň vstupuješ do spolku Omšového.

Chceš si zaobstarat novinky «Posol Božského Srdca Ježišovho»? — Piš na adresu: *Redakcia Posla Božského Srdca Ježišovho. Nagyszombat. Pozsony megye* — Pripoj k tomu 1 korunu 60 halierov. Za tým o pár dní budeš mať čo čítať pekného. Pošlú ti — ak chceš — čísla i od januára. Keď budeš čítať, to čítaj pomaly, múdre, srozumiteľne. A budeš mať z toho veľký osoh. Máš moc času na daromnikovania? Vezmi «Posla» a čítaj a tak lenivosti vyh. buj.

Chceš-li si zaobstarat novinky mesačné «Kráľovna Svätého Ruženca»? — Piš na adresu: *Redakcia Kráľovnej Svätého Ruženca. Jablonka. Árva megye.* — Pripoj 1 korunu i 60 halierov. A v krátkom čase hneď zavíta ku tebe. Budeš sa mať s čím zabávať. Nebude škoda toho času, ktorý na jej čítanie vynaložíš. Dostaneš čísla počnúc od prvého. I staré ročníky sú tam k dostaniu. Staré ročníky si zaobstaraj tak «Kráľovnej Sv. Ruženca», jak i «Posla Božského Srdca Ježišovho». Vezmi a čítaj.

Chceš li čítať politický časopis? — Tu máš «Kresťan»-a. Predplať si naň. Adresu máš tu v ňom na prvej strane: *Kresťan. Budapest. IV. Ferencz József-rakpart 27.* — A pošli lebo sám na rok 4 koruny, na pol roka 2 koruny, na 3 mesiace 1 korunu i 20 halierov. Ak sám nevládzeš, nahovor druhých a viacerí spolu dovedna sa slozte. «Kresťan»-a rozširuj a tak dobrý skutok konáš!

Vyzvanie.

Dňa 5-ho septembra bežiaceho roku pohne sa do Maria-Celly takzvaná «pezinska», čili «podhorská» processia. Po dioseckej a trnavskej železničnej dráhe cestujúci pútnici spoja sa na prešporskej železničnej stanici, odkiaľ potom ráno o 7. hodine 15. minútach spoločne pohnú sa do Viedne a cez Mödling, Sv. Križ, Lilienfeld a Türitz, popri vrchoch sv. Anny, Joachima a Jozefa dňa 7. septembra dôjdu do Maria-Celly. — Deň 8. septembra strávia pútnici v Maria Celly; dňa 9. septembra ráno ale pohnú sa zpiatky a navštíviac milostivé miesta Sv. Trojicu a Maria Taferi, dňa 11. septembra večer o 6. hodine 28. minútach prídu do Prešporku, odkiaľ potom s večernými vlakmi môžu cestovať domov.

Cesta z Prešporku do Prešporka stojí 12 korún 30 halierov (6 zl. 15 kr.). Každý pútnik vymení si sám železničnú kartu. — S úctou sa vyzývajú katolíci, aby sa na tejto púti čím hojnejšie súčastnili.

Spisy redakcii zaslané.

I. **Svätý Anton Paduanský**, v čiernej plátenej väzbe s červeným rubom. Cena 60 halierov.

II. **Breznové Kvetý**. Malému Ježiškovi v kytku sviazal P. Štefan Soós, kňaz rádu karmelitského. Cena 60 halierov.

K dostaniu v kláštore Karmelitov, Budapest, VI. okr., Huba-u. 12. Tuže sú k dostaniu: Pátričky sv. Antona po 10 halierov, Agnušky sv. Antona so slovenským nápisom po 8 halierov. Podobne aj pátričky Ježiška po 10 halierov a Agnušky Ježiška po 6 halierov.

Ježiš Priateľ Dietok. Modliaca a spevácka knižka pre školské dietky. Šieste vydanie, 332 strán. Cena jedného výtisku v plátne viazaného 70 halierov. Za 80 halierov, ktoré sa môžu i v liste v poštových markách odoslať, pošle ju knihtačiareň Karla Salvu v Ružomberku (Liptó-Rózsahy) franko. Piesne (248) sa srovnávajú celkom s «Alleluja» spevníkom a z nich 48 sú vynótované. Každý rok sa z nej do 5000 výtiskov minie, dosiaľ za 10 rokov 52.000 (päťdesiatdva tisíc). Knižku zostavil Štefan Janovcsik, farár likavský.

Sviatosť birmovania, pre birmovancov. Napísal dekan a farár dr. Jozef Janda (Csermend, u. posta Kis-Vicsáp, Nyitra megye). 32 strán. Cena 10 halierov. Vrele odporúčame.

Posol Božského Srdca Ježišovho časopis, obrazmi okrášlený k rozmnoženiu úcty božského Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave (prešporská stolica) mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 koruna 60 halierov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 halierov

Alleluja. Duchovný katolícky spevník s obradami nótami (nápevami). Zostavil Štefan Janovcsik, farár likavský. S odobrením cirkevnej vrchnosti. — Obsahuje 352 strán, 306 piesní, úplné nešpory a všetky obrady ako: na Hromnice, Veľkú noc, Krížové dni atď., všetky s nótami zaopatené. — Cena jedného výtisku, v plátne viazaného s obrázkom 1 kor. 60 halierov. — Za vopred zaslaných 1 kor. 80 hal. pošle ho vydavateľ franko pod krížovou obálkou. — Tam je k dostaniu: «**Requiem aeternam**» spevník opatrený s nótami, viazaný. Cena 72 hal. — Objednávky majú byť upravené do Likavky, ostatná pošta Ružomberok (Rózsahy). Stolica liptovská.

Členova knižočka Spolku Kresťanskej miernosti. Složil Karol Szentiványi, správca Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska. S potvrdením cirkevnej vrchnosti arcibiskupstva ostrihomského. Obsahuje návod ku sriadeniu kresťanských spolkov miernosti. Litanie najsl. Srdca Pána Ježiša. Rozjímanie. K dostaniu za 14 halierov u Správy «Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska», Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Kráľovna Sv. Ruženca. Mesačné novinky pre mariánskych ctiteľov. Rediguje a vydáva veľk. pán Štefan Pironcsák, titulárny kanonik, dekan, školdozorca a jablonský farár v Jablonke (oravská stolica). Už osemnásť rokov neunavne koná časopis tento apoštolskú missiu medzi ctiteľmi mariánskymi; ukazuje im cestu, po akej majú kračať, ako verní katolíci, verné dietky cirkve rim. katolíckej; vedúc ich svojima článkami cestou z Nazaretu až na Golgotu; udržiujúc ich vo viere; posilňujúc v nádeji; rozpalujúc srdcia láskou k Bohu Otcu, k Pánu Ježišu Kristu, k Bohu Duchu Svätému, k obete sv. omše, k prevelebnej Sviatosi Oltárnej, k Matke nebeskej atď.

Vrele odporúčame všetkým údom «Spolku Božského Srdeca Ježiša Krista», «Braterstvu presvätého Ruženca», «Živeho Ruženca», «Braterstva sv. Škapuliara» a údom inších braterstiev. — Objednať kedykoľvek. Kto sa chce s ňou obznámiť, nech si prosí na ukážku jedno-dve čísla. Písať treba na: Redakciu «Kráľovnej Sv. Ruženca». Jablonka. Árva megye. — Predplatná cena na celý rok 80, to jest osemdesiat krajciarov, alebo 1 koruna i 60 halierov.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt roka	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám výšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Kresťania, kupujte len u kresťanov!

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 27. augusta.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tiská K 13·95—14·95, peštianska K 13·80—14·55, stolno-belehradská Kor. 13·75—14·55, banátska K 13·95—14·60. — *Raž*: K 11·60—12·10. — *Jačmeň*: na krm K 11·70—11·85. — *Ovos*: prvotriedny 13·70—14·00, druhotriedny 13·50—13·70. — *Kukurica*: K 12·10—12·20. *Repica*: K 30·50—31·50. — *Proso*: K 11·—12·.

Múka:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	25·60	24·60	23·40	22·40	21·20	20·00	18·00
		č.	7	7½	8		
		K	16·00	14·20	11·20		

Drobné otruby: K 8·90, hrubé K 9·20.

Ďateľinové semä: lucerna (prima) K 100·00 do 110·00 za 100 kilogr.; druhotriedna K 95—105.

Zemiaky: ružové K 3·60—5·00, žlté K 9·00—9·90 za 100 kilogr.

Strova: Veľká biela fazuľa (bôb) K 10·25—10·50, tarkavá K 09·00—09·25. — *Hrach* čistený: K 24·00 do 29·00. — *Šošovica*, veľká čistá: K 65·00—80·00. — *Koňopné semä*: K 28·00—30·00. — *Ľanové semä*: prima K

18·00—19·00. — *Rasca* (kmín): 70·00—71·00. — *Mak*: K 76·00—77·00. — *Ladník*: K 14·00—15·00. Všetko po 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 67·50 do 68·50, kockový K 69·00—70·00, žltý K 66·50—67·00 za 100 kilogr.

Petrolej: Standard-petrolej korún 37·00, fiumánsky White-Star (***) K 39·00 za 100 kilogr.

Lekvár: srbský K 22·00—23·00, bosenský K 29·00 do 30·00 za 100 kilogr.

Slivky: bosenské (100 kilov) K 25·50—27·00, srbské (100 kilov) K 24·00—26·00.

Sviňská masť: budapeštianska K 136·00—137·00.

Slanina: vidiecka K ————, mestská 4 kusová K 104·00—105·00 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K 141·00 do 142·00. Denaturalisovaný, k priemyselným účelom jeden barill 37·00—37·50.

Vajcia: prima uhorské K 78—79, podležšie K 72 do 74 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2·20—2·40, k vareniu K 1·40—1·60, syr 10—15 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy k pečeniu K 1·60 do 1·80 za kilogram; kurence k smaženiu K 1·50—1·60, kurence k pečeniu K 1·80—2·30, sliepky na polievku K 3·00—3·60 za jeden pár.

Starostlivosť našich gazdín
služi k dobrému rodine!

**Kathreiner
Kneipp sladová káva**

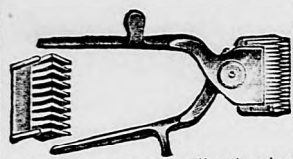
Je tá jedinná sladová káva, ktorá zvláštnym spôsobom dorábania Kathreineru dostáva príjemnú vôňu a ľubozvučnú chuť bobkovej kávy.

Veľké jej, a všestranne uznané zdravotné výhody opetne uznané sú a potvrdené tými najvyššími hodnotami vedomostí.

Pri veľkom ušporení v každom gazdovstve, každodenné požívanie jej je zvlášte pre mládež nevyslovnej ceny!

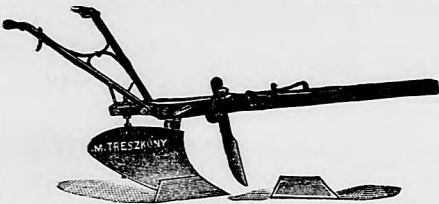
Pri kupovaní spomenut treba dôrazne meno KATHREINER a pýtať vždy len pôvodné balíky s ochrannou známkou »farára Kneipp«

Sám sa vypláca!

Na probu 30 dní pošlem najľahší, niklovaný prvej jakovosti solingenský stroj «Atlas» na strihanie vlasov, dla mojho cennika, teda bez všetkeho rizika pre objednávateľa, len preto aby som o nedostiziteľnej zvláštnosti jeho každého presvedčil mohol. Stroj tento na strihanie vlasov vyhotovený je zo solingenskej ocele prvej triedy, je najľahšej niklovaný, s 36 zubami, s 2 hrebeňami k vytisnutiu, je pripravený k trojakému strihaniu asiace na dĺžku vlasov 3, 7 a 10 mm, vo fajnovej škatulke a s úpravou upotrebenia tak že bar kto hneď strihať môže. Cena úplne vstrojeného stroju 3 zl. Stroj tento sa sám vyplati zvlášte v rodinách kde su deti bo sa výdavok zaň už za štvrtí roka navráti. Chybne stroje k strihaniu vlasov, ktoré v kratkom čase vypovedia službu nedržim na sklade. Stroj k strihaniu brady len v najľahšej jakovosti so strihom 1 mm. 2 zl. 50 kr. Nožnice k strihaniu koní a psov, nevyhnutelne potrebne pre majiteľov koní a psov 2 zl. 50 kr. Rozposiela s poštovou dobiereku vývozný dom **Ján Konrád, Brůx 668.** (Čechy). — Cennik s viac než 1000 obrazmi franko a zdarma.

Páni hospodári!

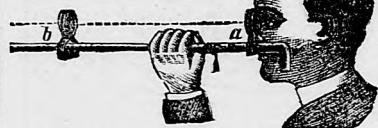
Len umňa dostanete tie najlepšie, tohtó času za najdokonalejšie uznánie hospodárske stroje ako: mliáfačky s ocelovými guľčkami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné, žentúre, rajtáre, sečkovice atď. — Cenniky zašlem na žiadost zdarma a franko

Michal Treskoň fabrikant hospodárskych strojov v Bytči (Nagy-Bitese).

Ti páni, ktorí by chceli za provisiu prevziať zastupiteľstvo a odpredaj mojich strojov, nech sa o podmienky obrátia na mňa. 292

Len 75 kr.

Ďalekohľad.

Velmi praktičný vynález može sa ľahko vo vauku nosiť a na palicu pripaviť. Ukazuje do vzdialky viacej hodin. Cena s úpravou upotrebenia 1 kus 85 kr., 3 kusy 2 zl. 40 kr. II. jakovosti 75 kr.: 3 kusy 2 zl.

Rozposlanie pri predbežnom doposlani ceny.

JÁN KONRÁD Prvá dielňa na hodiny Brůx 666. (Čechy.)

Cennik s viacej než 1000 obrazmi na žiadost zdarma.

500 Korún

vyplatím tomu, komu by po upotrebovaní. Bartillovej ústnej vody, jedna flaška 70 h. prinavrátilo sa boľe nie zubov alebo zápach, z úst. (franko-Zasielka 95. h. osobyte). E. Bartilla-Winkler, Viedeň (Wien) 19/1, Sommergasse č 1. Žiadajte si v lekárni Bartillovu vodu na zuby. Kto by nám oznámil dejakích napodobňovateľov ten bude štedre obdarený. Na miesta, kde by táto voda nebola k dostaniu, pošlem 7 fliaš za 5 K 20 h. frankov. Jednu flau nepošlem. 303

Oznámenie.

Alois Altof kováčsky majster vo veľkých Topoľčanoch prijme hneď jedneho pomocníka a jedneho silneho chlapca za učňa.

Ľacné české perie.

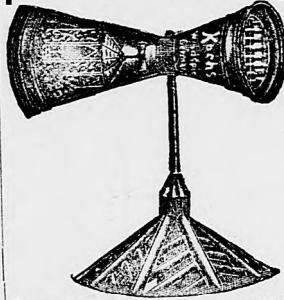
5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor.—24 kor. Biele ako snah

mäkké ak páper, driapané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s dobiereku franco; zamenenie a nazpät prijati je pod touti výnimkou dovolenejšti sa poštové útraty vynahradiá. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Poveterná - harmonika.

Osozná novota!
Čarokrásna muzika!

Tento stroj možno upevniť na domy, stromy a žrte v zahradách a pri najmenšom vetriku vydáva on ľubozvučné hlasy a akordy. Poveterná harmonika je 28 cm. dlhá a košuje kus len 3 kor.; len s poštovou dobiereku rozposiela vývozný dom hudobných nástrojov **Ján Konrád Brůx 667.** (Čechy) Treba žiadať si franko a zdarma veľký cennik s viac než 1000 obrazmi.

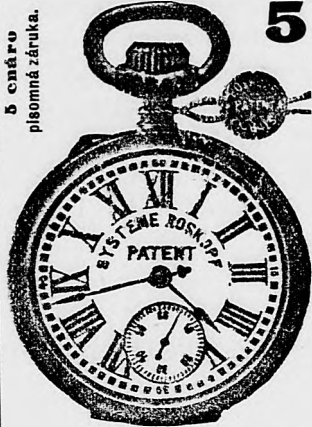
Šijáce Stroje.

25 zl Vzdýcki Kdostaniu u. 12 **Aloja Habán** mechanika v Budapešti VII. Izabella-ter 3. Cennik pošlem každemudarmo.

Velmi dokonale-bez každej chyby a ku každému cieľu. Podľa garancie od 10 zl. až do

5 centro písomná záruka.

5 korun!

V tejto jakosti bez subehu.

Opravdivé švajcarské hodinky system Roskopf Patent, kotva remontoir s pevným antimagne tickym kotveným strojom so zákryvkou opravdive emailovanou (nie papier) s ochrannou olovennon znankou, vo tutrali z pravého niklu, so šarnir pokryvkou s chodidlom 36 (nie 12) spoziáčenými ručičkami so zárukou 3 rokov, vy-

Vrobované, kus za 5 kor. Sukazovateľom sekund 6 kor. po tutrali zo striebra bez ukazovateľa sekund 10 kor. Sukazovateľom sekund kus 12, 50.

Zámena dovolená, alebo navratenie penazi bez zračky. Zasiela sa s poštovou dobiereku

Ján Konrád prvá dielňa hodín Brůx 425. (Čechy).

Bohato vystavený cennik vyše 1000 vyobrazením potieľa sa na žiadost bar komu zdarma.

TELEGRAM!

Sukne polovlnené po ... 70—75 kr. a vyše.
Sukne grisetové vyšivané po ... 1 zl. 23 kr. a «
Sukne satenové tlačené modne po 93 kr. a «
Sukne kanafasové modne po ... 1 zl. 10 kr. a «
Sukne atlasové modne po ... 1 zl. 5 kr. a «
Sukne glotové, prádlo biele i delnicke, zástery všetkých druhov, obrusy, supravý, plátina, atď., všetko v rozličných farbách a modních vzorkách vyrába a dobiereku ľavne zasiela :

tkalcovna A. Jelínka v. Jimramové.
Vzorky zdarma a franko.

Bratia kresta nia! Podporujte malopriemysel! a len čistu ručnú prácu :

Žiadajte si cennik

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohate ilustrovaný cennik, ktorý viac než 1000 obrásov obsahuje rozličných hodin, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov 289

HANNS KONRÁD
I. hudinová fabrika a exportni obchod **BRŮX No. 1233.** (Česko.)

Oznamy prijíma administracia

„KREŠTAN“

Budapest, Szentkirályi-úlica 28.